

ОЛЕКСІЙ ВАЛЕРІЙОВИЧ САЛМАНОВ,

кандидат юридичних наук,

Харківський національний університет внутрішніх справ,

кафедра кримінального процесу та організації досудового слідства;

 <https://orcid.org/0000-0001-9421-5085>,

e-mail: salmanov.ua@gmail.com

**ЩОДО СУБ'ЄКТІВ ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ,
ЩО ОБМЕЖУЮТЬ НЕДОТОРКАННІСТЬ ЖИТЛА
ЧИ ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ**

Визначено основних владних суб'єктів, які діють під час проведення слідчих (розшукових) дій на стадії досудового розслідування. Акцентовано на тому, що закріплена чинним Кримінальним процесуальним кодексом України форма вітчизняного кримінального процесу, побудованого на підставі конституційних принципів змагальності та рівності сторін кримінального провадження, обумовила необхідність відмежувати таке поняття, як «суб'єкти проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи», від загального поняття «учасники слідчих (розшукових) дій» з метою недопущення будь-яких порушень конституційних прав усіх учасників кримінальної процесуальної діяльності з боку владних суб'єктів кримінального провадження.

Ключові слова: слідча (розшукова) дія, досудове розслідування, кримінальне провадження, суб'єкти кримінального провадження, учасники, дізнавач, слідчий, прокурор, слідчий суддя.

Оригінальна стаття

ВСТУП. Процесуальний порядок проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, слід розглядати невідривно від з'ясування кола суб'єктів здійснення таких дій та їхніх основних повноважень. У зв'язку з цим мета цієї статті полягає у визначенні поняття та системи суб'єктів проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи. Насамперед з'ясування окресленого питання варто розпочати з висвітлення сутності терміна «суб'єкт», а також його співвідношення із суміжними поняттями у кримінальній процесуальній науці. Так, у тлумачному словнику поняття «суб'єкт» уживається в значенні істоти, здатної до пізнання навколишнього світу, об'єктивної дійсності й до цілеспрямованої діяльності; людини як носія певних фізичних і психічних якостей; людини як об'єкта дослідження; предмета судження тощо (Бусел та ін., 2009, с. 1408–1409). Із наведеного вбачається, що термін «суб'єкт» використовується для позначення особи, яка, будучи носієм прав та обов'язків, здійснює цілеспрямовану діяльність.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Метою статті є дослідження питання щодо суб'єктів проведення слідчих (розшукових) дій. Завдання дослідження у цій статті: визначен-

ня суб'єктів (владних), уповноважених на проведення слідчих (розшукових) дій; дослідження питання щодо розширення термінологічного визначення суб'єктів проведення слідчих розшукових дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ. Якщо вести мову про стан правового врегулювання статусу суб'єктів, які проводять слідчі (розшукові) дії, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, то слід використовувати методи дослідження такі, як аналіз слідчої та судової практики (в тому числі судової практики ЄСПЛ) проведення вказаних процесуальних дій, а також наукові підходи до визначення проблемних питань правового врегулювання статусу суб'єктів проведення досліджуваних слідчих (розшукових) дій, за допомогою яких у нас буде можливість зробити обґрунтований висновок про те, що в кримінальному процесуальному законодавстві є прогалини в частині врегулювання вказаного питання. Порівняльно-правовий метод дозволить сформулювати пропозиції та рекомендації щодо внесення змін і доповнень до нормативно-правових актів, положеннями яких регулюється діяльність органів досудового розслідування, процесуальних керівників, слідчих суддів, у частині повноважень

щодо провадження слідчих (розшукових) дій. Отже, існує потреба у вдосконаленні кримінального процесуального законодавства щодо регламентації статусу суб'єкта проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ДИСКУСІЯ. Дослідження поняттєво-категорійного, етимологічного змісту термінологічних конструкцій «суб'єкти кримінального провадження», «суб'єкти проведення слідчих дій» та «учасники кримінального провадження», вбудованих у розуміння процесуального й організаційного забезпечення порядку проведення слідчих (розшукових) дій, відображено в роботах багатьох вітчизняних учених, таких як Л. Лобойко, В. Назаров, В. Нор, А. Туманянц, Л. Удалова, О. Шило, Л. Самілик, Л. Корбут, С. Качекьян, М. Цвік, О. Петришин, О. Юхно, С. Алексєєв, С. Стахівський, М. Хаустова, О. Мартовицька, В. Вапнярчук, С. Терещук та ін. Натомість питання системного підходу до розуміння поняттєво-категорійного змісту термінологічної конструкції «суб'єкти проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи» і їх класифікації так і не знайшли однозначного вирішення в науці кримінального процесу.

В юридичній науці широко використовуються терміни «учасник відносин», «суб'єкт права» та «суб'єкт правовідносин». Так, під суб'єктом права зазвичай розуміють людей та їх спільноти, які мають сукупність прав та обов'язків, а також можливість їх реалізувати (Самілик, Корбут, 2016, с. 90), які можуть брати участь або беруть участь у правовідносинах (Качекьян, 1958, с. 38). Термін «суб'єкт правовідносин» використовується для позначення того, що особа є учасником суспільних відносин, а отже, і носієм юридичних прав та обов'язків (Цвік, Петришин, 2011, с. 229). До того ж у теорії права існують дві загальні тенденції щодо розуміння суб'єктів права: у першому значенні поняття «суб'єкт права» та «суб'єкт правовідносин» не розділяють, а у другому їх виокремлюють (Хаустова, 2009, с. 31). Проаналізувавши наукові підходи до трактування та розуміння співвідношення понять «суб'єкт права» і «суб'єкт правовідносин», можна зауважити, що їх трактування здійснюється за допомогою такої правової категорії, як «правосуб'єктність». Остання означає, що особа потенційно (взагалі) здатна бути учасником правовідносин (Хаустова, 2009, с. 34). Відмінністю між зазначеними поняттями М. Хаустова називає те, що суб'єкт правовідносин – це уча-

сник конкретних правовідносин, а суб'єкт права – це особа, яка не є учасником правовідносин, але за наявності певних умов може ним стати. Тож суб'єкт права за деяких обставин може не бути учасником правовідносин, тоді як учасник правовідносин завжди є водночас і суб'єктом права (Терещук, Салманов, 2017, с. 80–84).

Крім того, у фаховій юридичній літературі узвичаєно виокремлювати ознаки останнього з метою визначення змісту поняття «суб'єкт права». С. Алексєєв (2008, с. 379) вважає, що суб'єкт права характеризується за допомогою двох груп ознак: 1) особа є учасником суспільних відносин і за своїми властивостями фактично може бути носієм суб'єктивних юридичних прав та обов'язків, а отже, вона повинна бути зовнішньо відокремленою; персоніфікованою; здатною продукувати, виражати та виконувати персоніфіковану волю; 2) ця особа дійсно здатна брати участь у правовідносинах, набула властивостей суб'єкта права через юридичні норми.

У кримінальній процесуальній науці використовують терміни «учасник кримінального процесу (кримінального провадження)» та «суб'єкт кримінального процесу (кримінального провадження)». Проте, як слушно зазначає С. Стахівський (2009, с. 9–10), указані терміни не є тотожними. Науковець пропонує вважати учасниками кримінального процесу осіб, які ведуть кримінальний процес, осіб, які обстоюють власні інтереси, й осіб, які сприяють кримінальному судочинству і не мають власного інтересу у справі, а під суб'єктами кримінального процесу розуміти державні органи та службових осіб, які ведуть кримінальний процес, або осіб, які мають власну зацікавленість у перебігу кримінального провадження, вступають між собою в процесуальні правовідносини, набуваючи відповідних прав і виконуючи певні обов'язки на підставі норм кримінально-процесуального законодавства. Аналізуючи викладені вище положення, можна дійти висновку, що суб'єктами проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, є особи, визначені кримінальним процесуальним законодавством України, які вступають у процесуальні правовідносини у зв'язку з проведенням сукупності пізнавальних і пошукових дій, пов'язаних із проникненням у житло чи інше володіння особи для отримання та перевірки доказів та інформації про них.

Уважаємо, що здійснювати систематизацію суб'єктів проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи

іншого володіння особи, доречно за таким критерієм, як функції, які вони виконують. Указана риса є, безперечно, важливою у визначенні обсягу повноважень такого суб'єкта, адже, як підкреслює В. Вапнярчук (2014, с. 161), серед характерних ознак суб'єктів кримінального провадження (мета, завдання, функції, права та обов'язки) найбільш проблемним є визначення саме кримінально-процесуальної функції, яку вони здійснюють. Більш того, саме кримінальні процесуальні функції визначають основні напрями процесуальної діяльності, які об'єднують різних учасників кримінального судочинства в окремі групи; визначають зміст їх правового статусу, розмежовують у процесуальній діяльності суперечливі інтереси та спрямовують їх на досягнення загальних цілей і завдань кримінального судочинства. Варто зазначити, що основні функції, такі як функції обвинувачення, функції захисту, функція здійснення правосуддя, функція сприяння здійсненню правосуддя (Салманов, 2017) як суб'єктів кримінального провадження взагалі, так і суб'єктів проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, можуть деталізуватися залежно від їх ролі в конкретному випадку.

Отже, за вказаним критерієм пропонуємо виокремлювати такі суб'єкти проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи:

- ті, які ініціюють проведення слідчої (розшукової) дії, пов'язаної з проникненням у житло чи інше володіння особи (слідчий, дізнавач, прокурор, сторона захисту, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження);

- ті, які безпосередньо проводять слідчу (розшукову) дію, що обмежує недоторканність житла чи іншого володіння особи (слідчий, дізнавач, прокурор, оперативні підрозділи);

- ті, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення слідчої (розшукової) дії, що обмежує недоторканність житла чи іншого володіння особи (прокурор);

- ті, які здійснюють судовий контроль за проведенням слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи (слідчий суддя);

- ті, які сприяють проведенню слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи (спеціаліст, перекладач, свідок).

Також як критерій для систематизації суб'єктів проведення слідчих (розшукових)

дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, поряд із їх функціями можна виокремлювати процесуальний інтерес, який може мати або публічний, або особистий характер, а отже, слід виділяти такі суб'єкти, діяльність яких спрямовано на захист публічних інтересів і які через свої службові обов'язки зобов'язані виконувати певні процесуальні дії та ухвалювати процесуально-владні рішення, і такі, які в кримінальному провадженні захищають свій особистий (підозрюваний, обвинувачений, потерпілий та ін.) чи інший особистий інтерес (захисник, представник потерпілого, представник цивільного позивача та ін.) (Вапнярчук, 2014, с. 164). Так, за цим критерієм варто розрізняти суб'єктів проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, які здійснюють захист публічних інтересів (слідчий, дізнавач, прокурор, слідчий суддя, оперативні підрозділи) чи захищають особистий інтерес (особа, права якої обмежуються в результаті проведення слідчих (розшукових) дій, пов'язаних із проникненням у житло чи інше володіння особи; захисник, законний представник підозрюваного, обвинуваченого, законний представник потерпілого, законний представник цивільного позивача, представник потерпілого, представник цивільного позивача, цивільного відповідача, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження).

Зупинимось детальніше на характеристиці окремих суб'єктів проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи.

Так, відповідно до ч. 3 ст. 234 Кримінального процесуального кодексу України «у разі необхідності провести обшук слідчий за погодженням з прокурором або прокурор звертається до слідчого судді з відповідним клопотанням». Проведення огляду житла чи іншого володіння особи та слідчого експерименту, що проводиться в житлі чи іншому володінні особи, виходячи з положень ч. 2 ст. 237 і ч. 5 ст. 240 КПК України, також ініціюється або слідчим, або прокурором. Ініціювання проведення негласних слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, відповідно до ч. 2 ст. 246 КПК України здійснюється так: «рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій приймає слідчий, прокурор, а рішення про проведення такої негласної слідчої (розшукової) дії, як контроль за вчиненням злочину, має право прийняти виключно

прокурор»¹. Також в Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні зазначається, що «рішення про проведення негласної слідчої (розшукової) дії слідчий, прокурор викладає в постанові (п. 2.1.); у разі прийняття рішення про проведення негласної слідчої (розшукової) дії, у ході якої необхідно провести іншу негласну слідчу (розшукову) дію, яка вимагає постановлення ухвали слідчого судді, слідчий, прокурор звертається до нього з клопотанням (п. 2.3.1)»². Ініціювання проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, під час досудового розслідування кримінальних проступків відбувається згідно зі ст. 300 КПК України, за якою «дозволяється виконувати всі слідчі (розшукові) дії, передбачені цим Кодексом, та негласні слідчі (розшукові) дії, передбачені частиною другою статті 264 та статтею 268 цього Кодексу». Відповідно, в таких випадках суб'єктом, який ініціював питання про проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, буде дізнавач (Цуцкірідзе, 2018, с. 314).

Щодо суб'єктів безпосереднього проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, слід зазначити таке: 1) відповідно до статей 233, 234, 237, 240, 300 КПК України слідчі (розшукові) дії, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи (обшук, огляд, слідчий експеримент), вправі проводити слідчий, прокурор, дізнавач; 2) проводити негласні слідчі (розшукові) дії, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, мають право «слідчий, який

здійснює досудове розслідування кримінального правопорушення, або за його дорученням – уповноважені оперативні підрозділи Національної поліції, органів безпеки, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів, установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, органів Державної прикордонної служби України; за рішенням слідчого чи прокурора до проведення негласних слідчих (розшукових) дій можуть залучатися також інші особи (ч. 6 ст. 246 КПК України)».

В Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні у п. 3.1 також указується, що «слідчий може проводити негласні слідчі (розшукові) дії самостійно, спільно з уповноваженими оперативними підрозділами, залучати до їх проведення інших осіб, а також доручати їх проведення уповноваженим оперативним підрозділам»³. Уповноваження вказаних суб'єктів безпосередньо проводити слідчі (розшукові) дії, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, також закріплено у:

– п. 4 ч. 2 ст. 36 КПК України, згідно з яким «прокурор, здійснюючи нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, уповноважений брати участь, а в необхідних випадках – особисто проводити слідчі (розшукові) та процесуальні дії в порядку, визначеному КПК»;

– п. 2 ч. 2 ст. 40 КПК України, згідно з яким «слідчий уповноважений проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії у випадках, встановлених цим Кодексом»;

– п. 2 ч. 2 ст. 401 КПК України, згідно з яким «дізнавач уповноважений проводити огляд місця події, обшук затриманої особи, опитувати осіб, вилучати знаряддя і засоби вчинення правопорушення, речі і документи, що є безпосереднім предметом кримінального проступку або виявлені під час затримання, а також проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії у випадках, установлених цим Кодексом»;

– ч. 1 ст. 41 КПК України, згідно з якою «оперативні підрозділи органів Національної поліції, органів безпеки, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 21.06.2021).

² Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Наказ Ген. прокуратури України, МВС України, Служби безпеки України, Адміністрації Держ. прикордонної служби України, М-ва фінансів України, М-ва юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>. (дата звернення: 21.06.2021).

³ Там само.

розслідувань, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів Державної прикордонної служби України, органів, установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України здійснюють слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні за письмовим дорученням слідчого, прокурора, а підрозділ детективів, оперативно-технічний підрозділ та підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України – за письмовим дорученням детектива або прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури»¹.

Особливу увагу слід приділити повноваженням прокурора як суб'єкта проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, адже він відповідно до: 1) п. 2 ч. 1 ст. 131-1 Конституції України «здійснює організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку»; 2) ч. 2 ст. 36 КПК України «здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням». У межах такої діяльності він уповноважений «доручати слідчому, органу досудового розслідування проведення у встановлений прокурором строк слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій або давати вказівки щодо їх проведення чи брати участь у них; доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам; погоджувати або відмовляти у погодженні клопотань слідчого до слідчого судді про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій у випадках, передбачених цим Кодексом, чи самостійно подавати слідчому судді такі клопотання тощо»².

Прокурор, здійснюючи повноваження в частині проведення слідчих (розшукових) дій, зокрема тих, що обмежують недоторканність

житла чи іншого володіння особи, як зазначає Р. Гасанов (2017, с. 16), забезпечує своєчасне й оптимальне з погляду додержання законів проведення комплексу необхідних слідчих (розшукових) дій задля швидкого, всебічного, повного та неупередженого досудового розслідування кримінальних правопорушень, охорону прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження під час проведення слідчих (розшукових) дій, запобігає порушенням закону під час проведення слідчих (розшукових) дій, виявляє, усуває порушення законів, допущених під час проведення слідчих (розшукових) дій, поновлює права і законні інтереси учасників кримінального провадження, необґрунтовано порушені (обмежені) під час проведення слідчих (розшукових) дій. При цьому реалізація повноважень прокурором у частині проведення досліджуваної групи слідчих (розшукових) дій має наглядний характер та охоплюється категорією «нагляд за додержанням законів», оскільки процесуальне керівництво є формою нагляду за додержанням законів під час досудового розслідування (ч. 2 ст. 36 КПК України), і чинне законодавство України визначає прокуратуру як наглядову інстанцію, а не як орган досудового розслідування (ст. 216 КПК України) (Салманов, 2019, с. 22–24).

Характеризуючи суб'єктів проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, не можна оминати увагою питання про судовий контроль за проведенням таких дій. Як зазначає В. Городовенко (2013, с. 15), з огляду на вимоги Конституції України і міжнародних документів у галузі захисту прав людини та кримінальної юстиції підвищується роль суду в механізмі охорони прав та законних інтересів особи, що можуть бути обмежені на досудових стадіях кримінального процесу. Тож можемо додати, що судовий контроль на стадії досудового розслідування, який здійснюється слідчим суддею, спрямовано насамперед на створення умов для підготовки проведення судового розгляду і на захист у кримінальному процесі прав людини, а не на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Але такі підготовчі судові дії є частиною всієї судової діяльності в конкретному кримінальному провадженні, які, як і інші її складові, спрямовано на вирішення головного питання кримінального процесу – питання про кримінальну відповідальність (Teremetskyi et al, 2021).

Отже, судовий контроль є елементом правосуддя, а те, що судовий орган починає свою роботу ще на стадії досудового розслідування,

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 21.06.2021).

² Там само.

говорить лише про високий ступінь розвитку діяльності правосуддя та її системний характер. Слідчий суддя в кримінальному провадженні згідно з положеннями статей 233–235, 237, 240, 246–248, 250, 267, 271, 274 КПК України реалізує функцію здійснення судового контролю за дотриманням прав і свобод людини та громадянина під час обмеження такого конституційного права, як недоторканність житла чи іншого володіння особи під час проведення слідчих (розшукових), серед іншого негласних, дій, пов'язаних із проникненням до житла чи іншого володіння особи.

ВИСНОВКИ. Аналізуючи вищевикладене, можемо дійти висновку, що суб'єктів прове-

дення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, слід визначити як осіб, які на підставі та в порядку, визначених кримінальним процесуальним законодавством України, вступають у процесуальні правовідносини у зв'язку з проведенням сукупності пізнавальних і пошукових дій, пов'язаних із проникненням у житло чи інше володіння особи, для отримання та перевірки доказів та інформації про них. Суб'єктів проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи, систематизовано за такими критеріями, як функції, які вони виконують, і їх процесуальний інтерес.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Алексеев С. С. Общая теория права : учебник. 2-е изд. М. : Проспект, 2008. 565 с.
2. Вапнярчук В. Суб'єкти кримінального процесуального доказування. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2014. № 1 (76). С. 160–168.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / укл. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2009. 1736 с.
4. Гасанов Р. Н. Здійснення повноважень прокурором в частині проведення слідчих (розшукових) дій : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса, 2017. 24 с.
5. Городовенко В. Судовий контроль за проведенням слідчих (розшукових) і негласних слідчих дій. *Слово Національної школи суддів України*. 2013. № 1 (2). С. 15–20.
6. Загальна теорія держави і права : підручник / за заг. ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків : Право, 2011. 584 с.
7. Кечекьян С. Ф. Правоотношения в социалистическом обществе. М., 1958. 384 с.
8. Салманов А. В. Субъекты проведения следственных (розыскных) действий, ограничивающих неприкосновенность жилища или иного владения лица. *Верховенство права*. 2017. № 5. С. 189–195.
9. Салманов О. В. Щодо визначення поняття слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи // Актуальні питання юридичної практики : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 18–19 січ. 2019 р.). Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2019. С. 22–24.
10. Самілик Л. О., Корбут Л. П. Співвідношення понять «суб'єкт права», «особа», «суб'єкт правовідносин», «учасник відносин». *Право і суспільство*. 2016. № 1. С. 89–93.
11. Стахівський С. М. Слідчі дії як основні засоби збирання доказів : наук.-практ. посіб. Київ : Атіка, 2009. 64 с.
12. Терещук С. С., Салманов О. В. Процесуальні аспекти оскарження результатів проведення обшуку у домоволодінні особи. *Право і Безпека*. 2017. № 3 (66). С. 80–84.
13. Хаустова М. Суб'єкт права як елемент правової системи. *Вісник Академії правових наук України*. 2009. № 3 (58). С. 29–38.
14. Цуцкірідзе М. С. Професійна компетентність слідчого. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 5. С. 315–318.
15. Phenomenon of Interference with Private Communication as the Category of Theory and Practice of Criminal Proceedings / V. Teremetskyi, I. Tataryn, V. Kovalenko et al. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2021. Vol. 24, Spec. Iss. 1. Pp. 1–10. URL: <https://www.abacademies.org/articles/phenomenon-of-interference-with-private-communication-as-the-category-of-theory-and-practice-of-criminal-proceedings.pdf> (дата звернення: 21.06.2021).

Надійшла до редакції: 23.06.2021

САЛМАНОВ А. В. О СУБЪЕКТАХ ПРОВЕДЕНИЯ СЛЕДСТВЕННЫХ (РОЗЫСНЫХ) ДЕЙСТВИЙ, ОГРАНИЧИВАЮЩИХ НЕПРИКОСНОВЕННОСТЬ ЖИЛИЩА ИЛИ ИНОГО ВЛАДЕНИЯ ЛИЦА

Определены основные властные субъекты, действующие при проведении следственных (розыскных) действий на стадии досудебного расследования. Акцентировано внимание на том, что закрепленная действующим Уголовным процессуальным кодексом Украины форма отечественного уголовного процесса, построенного на основании

конституционных принципов состязательности и равенства сторон уголовного производства, обусловлена необходимостью разграничить такое понятие, как «субъекты проведения следственных (розыскных) действий, ограничивающих неприкосновенность жилища или иного владения лица» и общее понятие «участники следственных (розыскных) действий» с целью недопущения любых нарушений конституционных прав всех участников уголовной процессуальной деятельности со стороны властных субъектов уголовного производства.

Ключевые слова: следственные (розыскные) действия, досудебное расследование, уголовное производство, субъекты уголовного производства, участники, дознаватель, следователь, прокурор, следственный судья.

SALMANOV O. V. ABOUT SUBJECTS AUTHORIZED TO CARRY OUT INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS RESTRICTING THE INVALIDITY OF THE HOUSING OR OTHER PERSONAL OWNERSHIP

The main authorities that act during the investigative (search) actions at the stage of pre-trial investigation, their criminal procedural functions are identified, and it is highlighted the problems that require further legislative improvement of the functional activities of each of these entities (investigator, interrogator, prosecutor, person authorized to conduct a pre-trial investigation).

Emphasis is placed on the fact that the form of domestic criminal proceedings enshrined in the current Criminal Procedure Code of Ukraine, built on the basis of constitutional principles of adversarial proceedings and equality of arms, has necessitated the introduction of delimitation of such concepts as "subjects of investigative (search) actions that limit the inviolability of the housing or other property of a person" from the general concept of "participants in investigative (search) actions" in order to prevent any violations of the constitutional rights of all participants in criminal proceedings by the authorities of criminal proceedings.

It is concluded that the subjects of investigative (search) actions that limit the inviolability of housing or other property of a person should be defined as persons who on the basis and in the manner prescribed by the criminal procedure legislation of Ukraine, enter into procedural legal relations in connection with conducting a set of cognitive and investigative actions related to the penetration of housing or other property of a person to obtain and verify evidence and information about them.

The subjects of investigative (search) actions that limit the inviolability of housing or other property of a person are systematized according to such criteria as the functions they perform and their procedural interest.

Key words: *investigative (search) action, pre-trial investigation, criminal proceedings, subjects of criminal proceedings, participants, interrogator, investigator, prosecutor, investigating judge.*

Цитування (ДСТУ 8302:2015): Салманов О. В. Щодо суб'єктів проведення слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканність житла чи іншого володіння особи. *Право і безпека*. 2021. № 4 (83). С. 13–19. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2021.4.01>.

Citation (APA): Salmanov, O. V. (2021). About subjects authorized to carry out investigative (search) actions restricting the invalidity of the housing or other personal ownership. *Law and Safety*, 4(83), 13–19. <https://doi.org/10.32631/pb.2021.4.01>.